

ството и взимаше парите на всички. Тя ръководи цялото семейство... Например, тръгна на работа и колкото ми даде тя, толкова. Вечерта ни разпределя парите..." (ж., р. 1950 г., турски цигани, Самоков) (цит. по Нунев 2008: 79).

Сериозните конфликти, водещи до разваляне на семейството, също често тръгват от свекървата. Ако не се разбира със снаха си, тя непрекъснато настройва сина си срещу нея, предизвиква го и много често успява да я изгони.

Преодолее ли трудностите в началото на семейния си живот, приеме ли неписаните правила в новия дом, слуша ли мъжа си, постепенно омъжената жена придобива авторитет в семейството си и сред общността. Младата снаха от момента, в който роди първото си дете, придобива статут на "стара" снаха. Поради обстоятелството, че в общността младият човек получава пълноправен статут на мъж само ако е женен и има деца, то фактът, че е снахата е вече майка, постепенно променя отношението на възрастните към нея. Придобива нов авторитет, нова обич и признателност особено от страна на мъжа си.

Още млада булка циганката/ ромката се включва в трудовите дейности на семейството за изкарване на прехраната. Тя е с мъжа на полето, по време на жътва, наемана е заедно с него за селскостопанска работа в различни населени места. В средата на XIX век „Имахме и цигани жетвари. Аликоч Ахмедов, който се беше женил преди една неделя (седмица – б.а.), женеше с новата си булка и пищов имаше на кръста си... много мила му била новата булка, на която ноктите още бяха къносани..." (Кънчев 1983: 104). И в началото на XX век на Петуленгро⁴ прави впечатление, че „ Решетарите... Веднъж в годината напускат тесните си домове и временно се отказват от монотонния си турски начин на живот. Това е по време на жътвата, когато лагерът им е на открито, на полето, живеят без палатки. Повече от половината от жените остават в къщи ..." (Petulengro 1915-16: 7, 50). „На 17 години съм се оженила.... Човекът ми беше хубав, много ме уважаваше. Садяхме ръж, пшеница, царевича, ходехме на нивата да жънем... детето съм го повела на нивата и съм го задянала на гърба и така вързвам снопи, а снопите – на детето в очинките да иде. И сме спали там на нивата в колиба, там съм легнала в колибата тъмно, няма нищо светило" (ж., 74 г.) (цит. по Пашова 2010: 35-36)

⁴ Петуленгро (Б. Гилиат-Смит, 1883-1973) в началото на XX век е английски вицеконсул в Турция. Четири години работи във Варна и чрез многобройните си пътувания има възможност да събере богата информация за циганите в региона. Своите статии публикува в издаваното в Англия списание на Асоциацията за цигански традиции "Наука за циганската традиционна общност" – "Journal of the Gypsy Lore Society".